

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อทัศนคติคนไทยภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อเวียดนาม

ชาวนอพยพในประเทศไทย

ก. ประวัติความเป็นมาของชาวนอพยพในประเทศไทย

โดยเหตุที่บทบาทและพฤติกรรมของชาวนอพยพเป็นตัวแทนสำคัญที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติคนไทยภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อเวียดนาม ในการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ จึงจำเป็นที่จะต้องกล่าวถึงประวัติความเป็นมา บทบาท และพฤติกรรมของชาวนอพยพในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวนอพยพที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งมีจำนวนมากที่สุดและมีปัญหาต่าง ๆ มากที่สุดในขณะนี้ การศึกษาเรื่องนี้ได้เน้นในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของการดำเนินชีวิต ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากชาวนอพยพทั้งในทางการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อประกอบการศึกษาถึงผลสะท้อนบางประการที่มีต่อทัศนคติคนไทยภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อเวียดนาม

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ปรากฏว่า ชาวนอพยพเริ่มอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นครั้งแรกในสมัยพระเจ้าตากสินแห่งกรุงธนบุรี ซึ่งมีสาเหตุสำคัญมาจากในช่วงปี พ.ศ. ๒๓๑๓ นั้น ได้เกิดกบฏขึ้นในเขตอันนัมเพื่อโค่นล้มอำนาจของสกุล"เหงียน" ผู้ปกครองอาณาเขตนี้ หัวหน้ากบฏคนสำคัญได้แก่ อ้ายบาก และอ้ายตาม สามารถตีเอาแคว้นโคชิน ไชนา ได้ทั้งหมดในปี พ.ศ. ๒๓๑๘ ในช่วงเวลาเดียวกันนั้นเองพวก"เตรียญ" ซึ่งมีอำนาจอยู่ทางใต้ ก็ฉวยโอกาสตีเอาดินแดนของพวกเหงียนได้จนถึงเมืองเว้ และรุกขึ้นไปยังเมืองตอนกลางและตอนเหนือ สามารถตีได้แคว้นตัวเกี้ยวทั้งหมดในปี พ.ศ. ๒๓๒๘ องเชียงซุน หัวหน้าขุนนางตระกูลเหงียนพร้อมด้วยบริวารจำนวนมาก ได้อพยพเข้ามาขอพึ่งพระบรมโพธิสมภาร

พระเจ้าตากสิน ซึ่งได้รับพระมหากรุณาธิคุณให้พำนักอยู่ได้^๑ และทรงพระราชทานที่ดินตอนถนนพาทูร์ก ให้เป็นที่ตั้งภูมิลำเนาของพวกญวนองเชียงซุน ครั้งนั้นเรียกว่า บ้านญวนพาทูร์ก ต่อมาสถานที่ตรงนั้นถูกสร้างเป็นถนน จึงเรียกว่าถนนพาทูร์กมาจนกระทั่งทุกวันนี้ ในระยะต่อมาองเชียงซุนถูกหาว่าไม่สวามิภักดิ์จริง ก็ดะหนึกลับเมืองญวน จึงถูกจับประหารชีวิตพร้อมด้วยบุตรและภรรยา ส่วนพวกที่เหลือหลายคนถูกเนรเทศออกจากกรุงหมก^๒

ต่อมาปี พ.ศ. ๒๓๒๕ ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ได้เกิดกบฏไคซอน (Tay Sen) ขึ้นในเวียดนาม พวกกบฏไคซอน เจ้าเมืองกุกเยิน ได้ยกกองทัพไปตีเมืองไซง่อน องเชียงสือ (Nguyen Anh) ยกกองทัพออกต่อสู้ แต่ในที่สู้สู้ไม่ได้จึงอพยพครอบครัวและไพร่พลลงเรือหนีไปอยู่ที่เกาะกระบือ ประเทศกัมพูชา พระยาชลบุรีกับพระยาระนองของไทยทราบเรื่อง เกรงว่าญวนจะยกทัพมารบถึงไทย จึงยกกองทัพออกไปสกัดกั้น ครั้นเมื่อทราบความจริงว่าองเชียงสือมีศักดิ์เป็นหลานของกษัตริย์ญวน จึงได้ชักชวนให้เข้ามาอยู่กรุงเทพ พระยาชลบุรีได้นำองเชียงสือเข้าเฝ้าและทูลต่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ ๑ ในเดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๓๒๕ นั้นเอง ขณะนั้นองเชียงสือมีอายุ ๓๓ ปี ยังเป็นคนหนุ่มแน่น เพื่อที่จะดำเนินนโยบายต่อสู้เขมรและญวนต่อไป พระบาท

^๑ เจริญ ไชยชนะ, ประวัติศาสตร์ประเทศเอเซีย (พระนคร : โรงพิมพ์วิวัฒน์, ๒๕๐๓), หน้า ๒๐.

^๒ นายทอง, พงศาวดารญวน (พระนคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๐๕), หน้า ๓๓๘.

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (พุก) เจ้าอาวาสวัดสุทัศน์เทพวรารามราชวรมหาวิหาร จึงได้ทรงพระกรุณาฯ ชี้แจงเรื่องเชียงสือเป็น
 อย่างที่ ๑ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้องค์เชียงสือกับบริวารไปตั้งถิ่นฐานอยู่
 ที่ต้นสำโรง ตำบล คอกกระบือ ทรงพระราชทานยศและเบี้ยหวัดเงินปีให้องค์เชียงสือ
 ดังนี้คือ ๑. ดาคนมากทอง ๒. คนโททอง ๓. กระบี่มั่งทอง ๔. กลดคันสั้น กับ
 เบี้ยหวัดปีละ ๕ ซึ่ง ส่วนมารดาของเชียงสือกับพวกที่มาด้วย ได้ทรงพระราชทานเบี้ยหวัด
 ให้ตามสมควร และอนุญาตให้พวกห้องของเชียงสือทำมาหากิน เข้าออกตามท้อง
 ทะเลได้โดยไม่ต้องขออนุญาตผ่านด่าน ๒

ระหว่างที่พำนักอยู่ในกรุงเทพฯ ๑ องค์เชียงสือได้นำพวกญวนร่วมไปกับ
 กองทัพไทยสู้รบกับกองทัพพระเจ้าปะกุงแห่งพม่าหลายครั้ง และดูเหมือนจะเป็น
 ครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่ผู้นำญวนได้นำทหารเข้าช่วยเหลือไทยโดยตรง นอกจากนี้
 นี้แล้ว องค์เชียงสือยังได้ถวายน้องสาวให้เสกสมรสกับพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า
 จุฬาโลกอีกด้วย ๓ ส่วนสาเหตุที่องค์เชียงสือเข้ามาขอพึ่งพระบรมโพธิสมภารนั้น
 ก็เพราะต้องการให้ไทยส่งทหารไปช่วยเหลือรบกับพวกกบฏและเขมรเพื่อเอกราช
 คืน พระองค์ได้มีนำพระทัยส่งทหารส่วนหนึ่ง ไปสมทบกับทหารองเชียงสือ ๒ ครั้ง
 คือ ในปี พ.ศ. ๒๓๒๕ และในปี พ.ศ. ๒๓๔๖ แต่องเชียงสือกระทำการไม่สำเร็จ
 การช่วยเหลือของไทยทำได้ไม่เต็มที่ เพราะในช่วงนั้นไทยกำลังกังวลการทำศึกกับ
 พม่าอยู่ การที่ไทยส่งทหารไปร่วมรบที่เมืองญวนนั้น ชาติได้คอยพยุหคระหว่งญวน

๑ พระครูบริหารอนัมพรต, ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชนเชื้อชาติญวน
ในสมัยรัตนโกสินทร์ ซึ่งเกี่ยวกับประเทศไทย (พระนคร : บริษัทประชาชน จำกัด,
 ๒๕๐๗), หน้า ๒๓.

๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๔.

๓

Peter A. pooler, The Vietnamese Refugees in Thailand
 (New York : Cornell University Press, 1970), p.24.

มาไว้ในกรุงเทพฯ ประมาณกว่า ๒ พันคน เมื่อองเชียงสือเห็นว่าไทยไม่
สามารถช่วยเหลือได้เต็มที่ จึงหันไปขอความช่วยเหลือจากบาทหลวงชาวฝรั่งเศส
ชื่อ ปิโญ เกอ แบแอน (Pigneau De Behaine) ขอกำลังจากรัฐบาล
ฝรั่งเศสมาช่วยปราบกบฏ ทั้งนี้โดยมีเงื่อนไขว่า องเชียงสือจะตอบแทนฝรั่งเศส
ในเรื่องการให้ความสะดวกทางการค้าขายและการเผยแพร่ศาสนา ๒

องเชียงสือเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยได้ ๔ ปี พอถึงปี พ.ศ. ๒๓๒๘
องเชียงสือได้เขียนสารทูลลาพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกแล้วลี้ภัยหนีไป
รวมพลอยู่ที่ตำบลเกาะกูด เมื่อข่าวการลี้ภัยหนีทราบถึงพระองค์ก็มีใ้ทรงตั้ง
โทษแก่ประการใด แต่กรมพระราชวังบวรมหาสุรสีหนาทรงพิโรธชั้เคืองมาก
จึงรับสั่งให้ย้ายฐานทัพขององเชียงสือให้ไปอยู่ตำบลบางโพ อำเภอกุสิต สืบ
เชื้อสายมาจนทุกวันนี้ ๓

หลังจากองเชียงสือกลับเวียคนามไม่นานนัก ผู้บัญชาการทหารทางภาคใต้
ของเวียคนามคือ จอมพล เหงียน ฮวน กุก ๔ ซึ่งจงรักภักดีต่อองเชียงสือ ได้นำ

^๑ ประชุมพงสาวดาร ฉบับหอสมุดแห่งชาติ เล่ม ๘ (พระนคร : โรงพิมพ์
อักษรสัมพันธ์, ๒๕๐๘), หน้า ๒๖๔.

^๒ สังข์ พิณนิตย์, เรื่องของเอเซีย (ฉบับปรับปรุง) (พระนคร :
ศูนย์การพิมพ์, ๒๕๑๑), หน้า ๔๓๘.

^๓ พระครูบริหารอนัมพรต, ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชนเชื้อชาติ
ญวนในสมัยรัตนโกสินทร์ ซึ่งเกี่ยวกับประเทศไทย, หน้า ๓.

^๔ ในหนังสือประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชนเชื้อชาติญวนของพระครูบริหาร
อนัมพรต ได้เขียนไว้ตอนหนึ่งว่า "ต่อมา อง โท เคื่อง ตึก, องทงยุงยาง,
พี่น้องโคพักครอบครัวหนีมาทางเมืองลาว และได้ตามหาองเชียงสือเข้ามากรุงเทพฯ..."
จึงเข้าใจว่า จอมพล เหงียน ฮวน กุก กับ อง โท เคื่อง ตึก เป็นบุคคลคนเดียวกัน.

ทหารประมาณ ๕,๐๐๐ คน หลบหนีพวกกบฏโคชอนเดินทางผ่านลาวเข้าสู่กรุงเทพฯ เพื่อเข้าสมทบกับองเชียงสือ แต่ขณะที่มาถึงนั้นองเชียงสือได้ออกจากกรุงเทพฯ แล้วเมื่อจอมพลก๊กโคชอร้องให้รัชกาลที่ ๑ ทรงช่วยเหลือนำคนและทหารกลับเวียตนาม ในตอนแรกนั้น รัชกาลที่ ๑ ทรงปฏิเสธและทรงพยายามให้จอมพลก๊กและทหารของเขา เข่าพำนักอยู่ในประเทศไทยและเข้าเป็นทหารในกองทัพไทย ครั้นทรงเห็นว่า จอมพลก๊กมีความตั้งใจอย่างเด็ดเดี่ยวที่จะกลับเวียตนามจริง ในที่สุดพระองค์ก็มีพระบรมราชานุญาต และได้พระราชทานสำเภาจีนให้จำนวนหลายลำสำหรับใช้เดินทาง แต่มีเงื่อนไขว่า จอมพลก๊กจะต้องปล่อยผู้ใหญ่ที่ไม่ต้องการกลับเวียตนามอาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ ๑ ต่อไป ซึ่งปรากฏว่ามีผู้ประสงค์พำนักอยู่ในกรุงเทพฯ ๑,๐๐๐ คน จากจำนวนทั้งหมด ๕,๐๐๐ คน เมื่อรวมกับจำนวนชาวญวนที่มาพร้อมกับองเชียงสือ และกลุ่มชาวญวนคารอลิคที่อาศัยที่สามเสนอีกประมาณ ๕๕๐ คน ทำให้มีจำนวนชาวญวนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ ทั้งหมดในขณะนั้นประมาณ ๓,๐๐๐ - ๔,๐๐๐ คน ^๒

ประเภทของชาวญวนอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยในช่วงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ถึงช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ แยกออกได้ดังนี้

๑. พวกญวนเข้ารีต

เมื่อองเชียงสือกับพรรคพวกหนีออกจากประเทศไทยเพื่อไปบ้านเมืองนั้น องเชียงสือได้รับความช่วยเหลือจากบาทหลวง ปีโญ เกอแบแซน (Pigneau De Behaine) ตามที่ได้สัญญากันไว้ ขอกำลังทหารจากรัฐบาลฝรั่งเศสมาช่วยปราบกบฏจนสำเร็จ องเชียงสือจึงตอบแทนรัฐบาลฝรั่งเศสโดยให้ความสะดวกทางการค้าและการเผยแพร่ศาสนาคริสต์เป็นการตอบแทน ฝรั่งเศสได้วางแผนยึดครองเวียตนามเป็นเมืองขึ้น จึงยุยงปลุกปั่นให้เกิดความยุ่งยากขึ้นในประเทศอย่างกว้างขวาง มีกบฏ

^๑ Peter A. Foole, The Vietnamese Refugees in Thailand, p.24.

^๒ Ibid, p.25.

แย่งชิงอำนาจเกิดขึ้นโดยการหนุนหลังของฝรั่งเศษ ในช่วงนี้ปรากฏว่ามีคนญวนเข้ารีตนับถือศาสนาคริสต์เป็นจำนวนมาก ในสมัยกษัตริย์ญวนมีนามวงศ์คำเนนการกษัตริย์ซิมเหง ทารุณกรรมพวกญวนเข้ารีตอย่างหนัก ซึ่งปรากฏว่านับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๓๒๓ เป็นต้นมา ได้มีชาวญวนที่นับถือศาสนาคริสต์อพยพลี้ภัยเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปี พ.ศ. ๒๓๓๓ พวกญวนที่อพยพเข้ามาในครั้งนั้นแบ่งออกเป็น ๒ พวกคือ พวกหนึ่งไปอยู่ที่จังหวัดจันทบุรี อีกพวกหนึ่งไปอยู่ที่กรุงเทพฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๓ ได้พระราชทานที่ดินตำบลสามเสนให้เป็นถิ่นฐาน ปัจจุบันคนญวนพวกนี้ได้สัญชาติไทยไปหมดแล้ว

นอกจากญวนเข้ารีตที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยแล้ว ยังมีญวนเข้ารีตอีกพวกหนึ่งที่ถูกกวาดต้อนเข้ามาในปี พ.ศ. ๒๓๓๖ ภายหลังจากที่เจ้าพระยาบดินทรเดชายกกองทัพไปตีเมืองญวน ได้โปรดให้ญวนเข้ารีตเหล่านี้ไปอาศัยรวมอยู่กับพวกญวนเข้ารีตที่สามเสนในกรุงเทพฯ ๒

๒. พวกญวนหนีภัยการเมือง

ในสมัยรัชกาลที่ ๒ ปี พ.ศ. ๒๓๖๓ ฝรั่งเศษยึดครองเวียดนามทั้งหมดและใช้อำนาจปกครองแบบกษัตริย์ในฐานะเป็นเมืองขึ้น ทำความเจ็บแค้นให้แก่ชาวญวนเป็นอย่างมาก ประกอบกับประเทศเวียดนามในขณะนั้นประสบกับภาวะขาดแคลนมาก ได้มีชาวญวนเป็นจำนวนมากพากันอพยพหนีกระจัดกระจายเข้าไปอยู่ในประเทศลาวเป็นส่วนใหญ่ มีบางส่วนหนีเข้ามาถึงภาคตะวันออกเฉียงเหนือของ

ลิขิต ชีรเวทิน, ชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย (พระนคร : แพร่พิทยา, ๒๕๒๑), หน้า ๖. พระครูบริหารอนัมพรต, ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชนเชื้อชาติญวนในสมัยรัตนโกสินทร์ ซึ่งเกี่ยวกับประเทศไทย, หน้า ๓๐.

๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕.

ประเทศไทย โดยเข้าไปอาศัยอยู่ในท้องที่จังหวัดอุบลราชธานี นครพนม สกลนคร อุดรธานี และหนองคาย แต่มีจำนวนไม่มากนัก ในขณะที่เดียวกันนี้เองก็มีคนญวนซึ่งอาศัยอยู่ในกัมพูชาได้อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยทางด่านจังหวัดสุรินทร์ ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ และปราจีนบุรี แต่มีจำนวนเพียงเล็กน้อย จากนั้นการอพยพของคนญวนเขามายังประเทศไทยก็มีอยู่เรื่อย ๆ ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ ตอนต้น ๆ (พ.ศ. ๒๔๗๑ - ๒๔๘๖) นี้เอง ที่คนญวนจากลาว เวียดนามและกัมพูชาพากันอพยพเข้าสู่ประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ^๑

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ สิ้นสุดลง โดยญี่ปุ่นเป็นฝ่ายแพ้สงครามเมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ พรรคเวียคมินภายใต้การนำของโฮจิมินห์ได้ฉวยโอกาสเข้าปกครองตอนเหนือของประเทศภายใต้ระบบคอมมิวนิสต์ นอกจากปกครองชาวญวนในตอนเหนือของประเทศแล้ว ยังแทรกซึมมาปกครองชาวญวนที่อาศัยอยู่ในลาวและกัมพูชาโดยผ่านทางสมาคมลับ ครั้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๘ ฝรั่งเศสได้หวนมายึดครองประเทศในอินโดจีนอีก ซึ่งได้รับการต่อต้านจากขบวนการชาตินิยมในประเทศเหล่านี้อย่างแข็งขัน ฝรั่งเศสได้ใช้วิธีการปราบปรามอย่างรุนแรง พากันหัวหน้าเวียคมินที่ในลาวและกัมพูชาจึงบังคับให้คนญวนหลบหนีฝรั่งเศสเข้ามาในประเทศไทย ในจำนวนคนญวนเหล่านี้มีเป็นจำนวนมากที่สมัครใจเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเพราะเกลียดชังฝรั่งเศส คนญวนเหล่านี้อพยพมาอย่างระส่ำระสายข้ามแม่น้ำโขง เข้ามายังฝั่งไทยจากประเทศลาวหลายแขวง กล่าวคือ ^๒

^๑ วิชาญ จำปีศรี, "ญวนอพยพกับความมั่นคงของชาติ," หน้า ๑๘ - ๑๙.

^๒ ลิขิต ชีรเวทิน, ชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย, หน้า ๗, ชัยภักดิ์ บุรุษพัฒน์, ญวนอพยพ, หน้า ๑๐.

๑. จากเวียงจันทน์มาอยู่ที่จังหวัดหนองคายและอุดรธานี
๒. จากแขวงคำม่วน (ทาแซก) เข้ามาอยู่ที่จังหวัดนครพนมและสกลนคร
๓. จากแขวงสุวรรณเขต เข้ามาอยู่ที่อำเภอภูเก้าหาร อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม
๔. จากแขวงปากเซ เข้ามาอยู่ที่จังหวัดอุบลราชธานี

ชาวนานอพยพอีกจำพวกหนึ่งคือ ชาวนานที่อาศัยอยู่ในประเทศกัมพูชา บริเวณจังหวัดพระตะบองและจังหวัดใกล้เคียงเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๔ ประเทศไทยได้เข้าครอบครองจังหวัดพระตะบองและเสียมราฐ ได้ยกกบิลสำคัญประจำตัวคนต่างกว่าไว้ในปี พ.ศ. ๒๔๘๕ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๕ ไทยได้คืนดินแดนให้แก่ฝรั่งเศส รัฐบาลไทยได้ยอมรับคนนอพยพเหล่านี้เข้ามาอยู่ในประเทศไทย ส่วนใหญ่เข้าไปอาศัยอยู่ที่อำเภอธวัชบุรีและอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรีจนกระทั่งปัจจุบัน

การอพยพครั้งใหญ่ของชาวนานเข้ามาในประเทศไทย ก่อนคอมมิวนิสต์ประสบความสำเร็จในสงครามอินโดจีนปลายเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๐๘ นั้น เกิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๘๖ ภายหลังจากกองกำลังของพวกเวียดมินห์ได้รุกใหญ่เข้าไปในลาวจนถึงเมืองหลวงพระบาง เวียงจันทน์และสุวรรณเขต คนชาวนานที่อาศัยอยู่ในลาวได้อพยพเข้าสู่ประเทศไทยอีกประมาณ ๕,๐๐๐ คน หลังจากสงครามอินโดจีนสิ้นสุดลงนับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๘ เป็นต้นมา ได้มีชาวนานอพยพจำนวนหนึ่งอพยพเข้าสู่ประเทศไทย และมีอีกเป็นจำนวนมากที่อพยพไปตั้งหลักแหล่งในสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส คานาดา เยอรมันตะวันตก รวมทั้งประเทศต่าง ๆ ที่ยินยอมอนุญาตให้เข้าไปอาศัย ซึ่งยังปรากฏว่ามีชาวนานอพยพหลบหนีออกนอกประเทศในรูปแบบต่าง ๆ อยู่เสมอ จนกลายเป็นข่าวไปทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพวกที่หลบหนีไปทางเรือสำหรับประเทศไทยนั้นได้นำชาวนานอพยพเหล่านี้ไปไว้ที่ศูนย์ผู้อพยพ อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๑,๒๐๐ คน และอีกประมาณ ๒,๐๐๐ คน ให้ไปอาศัยอยู่ที่เกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี และที่จังหวัดสงขลา ชาวนานอพยพ

พวกนี้เป็นรุ่นล่าสุดที่อพยพเข้ามาอาศัยในประเทศไทย^๑

ข. สภาพทั่วไปเกี่ยวกับชาวนอพยพในประเทศไทย

๑. ทางานเศรษฐกิจ

ชาวนามีลักษณะเด่นคือ ความขยันขันแข็งและอดทนเป็นพิเศษ แม้แต่คนจีนในประเทศไทยเองยังยอมรับว่า คนญวนมีความขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพมากกว่าคน ในเรื่องของการรู้ลึกซึ้งชาตินิยมและความอดทนแล้ว ไม่มีชาติใดในเอเชียเหนือกว่าคนญวน จากประวัติศาสตร์การต่อสู้มานานนับพันปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำสงครามกับสหรัฐอเมริกาเพื่อรวมประเทศเป็นเวลานานกว่า ๑๐ ปี ทั้ง ๆ ที่ประเทศของตนต้องประสบกับความเสียหายอย่างยับเยินจากการโจมตีทิ้งระเบิดของสหรัฐอเมริกาที่สามารถยิงหยักเอาชนะได้ที่สุดในที่สุด เป็นเครื่องพิสูจน์อย่างถึงถึงความอดทนอย่างยอดเยี่ยมของคนญวน

ในช่วงที่คนญวนอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยในตอนแรก ๆ นั้น ได้ตั้งหน้าทำมาหากินอย่างขยันขันแข็ง ประกอบกับรัฐบาลไทยในขณะนั้นได้ให้การอุปการะช่วยเหลือและให้สิทธิทำมาหากินโดยเสรี ไม่มีการกีดกันหวงห้ามแต่อย่างใด เป็นผลให้คนญวนสามารถสร้างฐานะความเป็นอยู่ของตนให้เป็นปึกแผ่นมั่นคงขึ้นเรื่อย ๆ และสามารถสร้างฐานะทางเศรษฐกิจของตนให้เหนือกว่าคนไทยในชุมชนที่เขาไปตั้งหลักแหล่ง^๒

^๑ ชัยภักดิ์ บุรุษพัฒน์, ญวนอพยพ, หน้า ๑๑๐

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๒๐

คนญวนเหล่านี้ประกอบอาชีพเกือบทุกประเภท นับตั้งแต่การเกษตร งานช่างฝีมือต่าง ๆ เช่น ช่างไม้ ช่างเหล็ก ช่างกลึง ช่างนาฬิกา ช่างไฟฟ้าวิทยุ ช่างเย็บเสื้อผ้า ช่างเครื่องยนต์ ตลอดจนรถยนต์ นอกจากนี้มีการค้าขายทุกชนิด การประมงตามลำน้ำต่าง ๆ การแพทย์ ฉายรูป การค้าขายของเบ็ดเตล็ดต่าง ๆ เป็นต้น ด้วยความขยันหมั่นเพียร อุตุน และการประหยัดมัธยัสถ์ สามารถประกอบอาชีพได้ทุกชนิดโดยไม่มีการรังเกียจ ทำให้ชุมชนที่มีคนญวนอพยพอาศัยอยู่ โดยเฉพาะชุมชนในระดับอำเภอ ตำบลและหมู่บ้าน อิทธิพลทางเศรษฐกิจจะตกอยู่ในมือคนญวนเป็นส่วนใหญ่ ทำให้เกิดความรู้สึกในหมู่คนไทยเหล่านั้นในลักษณะที่ถูกคนญวนเข้ามาแย่งแยงอาชีพในถิ่นของตน ส่งผลสะท้อนต่อทัศนคติคนไทยที่มีต่อชาวญวนอพยพและประเทศเวียดนาม

๒. ค่านิยม

ชาวญวนจะรวมตัวกันอย่างเหนียวแน่นในท้องถิ่นที่อาศัยอยู่ มีการคบค้าสมาคมเฉพาะในหมู่คนญวนอย่างใกล้ชิด ส่วนการคบค้ากับคนไทยและคนชาติอื่นจะทำได้เมื่อเห็นว่าจะเป็นประโยชน์แก่ฝ่ายตนเท่านั้น ปกติแล้วหญิงญวนจะแต่งงานกับชายญวนด้วยกัน นอกจากนี้ก็มีการพยายามให้บุตรของตนได้เป็นบุตรบุญธรรมของคนไทย เพื่อให้ได้มาซึ่งสัญชาติไทย การคบค้าสมาคมและสนิทสนมกับข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของไทยส่วนใหญ่กระทำไปเพื่อมุ่งหวังผลประโยชน์บางอย่างเท่านั้น

ในค่านิยมคนญวนมักแสดงออกในลักษณะต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

๑. ใช้เวลาว่างเล่นกีฬาทุกชนิด แบ่งพวกชายหญิงวัยรุ่น แข่งขันกันเองระหว่างชาวญวนด้วยกันเป็นประจำ เช่น ฟุตบอล บาสเกตบอล วอลเลย์บอล เทนนิส แบดมินตัน กายบริหาร ฯลฯ จุดประสงค์สำคัญของการเล่นกีฬาก็เพื่อปลูกฝังความสามัคคีในหมู่คนญวนด้วยกัน

๒. จัดงานแสดงออกซึ่งพลังความสามัคคีในวันสำคัญต่าง ๆ ของตน เช่น วัดเกิดโฮจิมินห์ วันชาติ วันตรุษต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งมักจะมีการเชิญแขกที่เป็น

ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ฝ่ายไทยไปร่วมงาน มีการแสดงละคร กายกรรม การเล่นพื้นเมืองต่าง ๆ ซึ่งแอบแฝงการปลุกฝังจิตใจให้รักชาติ เคารพบูชาโฮจิมินห์

๓. ถ้ามีวันสำคัญของทางราชการหรือการต้อนรับบุคคลสำคัญของทางราชการไทย คนงานฝ่ายนิคมคอมมิวนิสต์มักจะหาโอกาสเข้าไปร่วมด้วย เพื่อแสดงออกว่าตนเป็นผู้ที่มีความหมาย เป็นผู้ที่ทางราชการไทยยอมรับ และเป็นสัญลักษณ์ของคนงานทั้งหมด

๔. คนงานที่ทำตนเป็นหัวหน้าคนงานอพยพด้วยกันในแต่ละท้องถิ่น จะพยายามเข้าหาข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ และให้ความสนิทสนมเป็นพิเศษ แม้บุคคลเหล่านั้นจะพยายามหลีกเลี่ยงสักปานใดก็ตาม หัวหน้าพวกงานบางรายจะจัดหาหญิงงานหน้าค่าดี ให้ทำตัวสนิทสนมกับข้าราชการไทยให้มากที่สุด บางรายถึงกับยอมแต่งงานด้วยก็มี ทั้งนี้เพื่อหวังผลตอบแทนที่เป็นคุณแก่ฝ่ายตนให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้เป็นสิ่งสำคัญ

อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่า การที่คนงานหาทางแต่งงานกับคนไทย การพยายามให้บุตรหลานของตนเป็นบุตรบุญธรรมของคนไทยก็ดี หรือการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งสัญชาติไทยเหล่านั้น แสดงให้เห็นว่ามีคนงานจำนวนหนึ่งต้องการเป็นคนไทย ประเด็นที่น่าพิจารณาคือ เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า ชาวจีนเป็นพวกที่มีความรู้สึกชาตินิยมอย่างรุนแรง การที่ปรารถนาจะได้สัญชาติไทยนั้น น่าจะเป็นผลมาจากความต้องการที่จะได้รับผลประโยชน์อันยิ่งใหญ่ตอบแทน กล่าวคือ

ประการที่ ๑ ต้องการหลีกเลี่ยงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่ทางการกำหนดไว้สำหรับคนงานอพยพ ในอันที่จะสามารถไปไหนมาไหนได้โดยเสรี เช่นเดียวกับ

ชนกลุ่มน้อยเชื้อชาติอื่นที่ได้รับความลำบากกว่าคนญวนในเรื่องนี้ ซึ่งก็น่าจะเป็นเรื่องที่น่าเห็นใจอยู่ไม่น้อย

ประการที่ ๒ ไม่ต้องการเดินทางกลับเวียดนาม ในกรณีที่มีรัฐบาลทั้ง ๒ ประเทศสามารถตกลงในการที่จะอพยพชาวญวนเหล่านี้กลับ ทั้งนี้หมายถึงชาวญวนอพยพส่วนใหญ่ซึ่งส่วนมากจะเป็นชาวญวนรุ่นใหม่ที่เกิดในประเทศไทย มีความผูกพันกับประเทศบ้านเกิดเมืองนอนไม่แน่นแฟ้นเหมือนพวกญวนรุ่นเก่า พวกนี้เคยชินกับระบบเศรษฐกิจและสังคมแบบเสรี มีความเป็นอยู่สุขสบายเมื่อเปรียบเทียบกับความเป็นอยู่กับชาวญวนในประเทศเวียดนาม จึงพยายามต่อสู้ทุกวิถีทางเพื่อให้ได้มาซึ่งสัญชาติไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพทั่วไปของเวียดนามภายหลังการรวมประเทศนับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นต้นมา เต็มไปด้วยปัญหาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมเป็นอย่างมาก มีชาวญวนอพยพหนีออกนอกประเทศอยู่ตลอดเวลา ถึงเหล่านี้มีอิทธิพลต่อความรู้สึกชาวญวนอพยพในประเทศไทยเป็นอย่างมาก

ประการที่ ๓ ความต้องการที่จะได้รับการศึกษาในระดับสูง เป็นเหตุผลอีกอันหนึ่งที่ชาวญวนอพยพต้องการได้สัญชาติไทย ทั้งนี้เพราะการศึกษาในระดับสูง ๆ นั้นมีปัญหามาก เพราะต้องใช้หลักฐานหลายอย่างซึ่งชาวญวนอพยพไม่มี เช่น สำเนาทะเบียนบ้าน เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เด็กญวนที่ต้องการเรียนต่อในระดับสูง ๆ พยายามให้ได้มาซึ่งสัญชาติไทย และทางหนึ่งที่จะทำได้คือการให้คนไทยรับไว้เป็นบุตรบุญธรรม ด้วยวิธีการดังกล่าวนี้หรือวิธีอันใดก็ตาม ทำให้ลูกหลานญวนจำนวนหนึ่งมีโอกาสศึกษาต่อในระดับสูง. เกี่ยวกับเรื่องนี้ก็น่าเห็นใจชาวญวนอพยพอยู่ไม่น้อย เพราะต้องถูกกีดกันและควบคุมจากทางราชการอย่างเข้มงวด ผิดกับชนกลุ่มน้อยเชื้อชาติอื่นที่ได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกันมาก เมื่อเปรียบเทียบกับชาวญวนอพยพ เช่น ชาวลาว และชาวจีน เป็นต้น

ประการที่ ๔ ความต้องการที่จะได้รับความสะดวกในการประกอบอาชีพ เป็นเหตุผลหนึ่งที่ญวนอพยพต้องการได้สัญชาติไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งพวกเด็กญวน

รุ่นใหม่ซึ่งมีเป็นจำนวนมากที่ไม่ต้องการยึดอาชีพเดิมของบิดามารดา แต่ต้องการประกอบอาชีพอื่นที่ตนชอบ อาจจะเป็นงานด้านธุรกิจการค้า อุตสาหกรรม วิศวกรรม วิทยาศาสตร์ หรืออื่น ๆ ซึ่งงานลักษณะเหล่านี้หาได้ยากในถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ หากยังมีสถานะเป็นผู้นอภพพอยู่แล้ว การเดินทางไปหางานทำจังหวัดอื่นจะประสบกับความยากลำบากหรือแทบไม่มีโอกาสเลยทีเดียว

ประการที่ ๕ อาจมุ่งหวังเพื่อความสะดวกในการดำเนินงานที่ไม่สุจริต บางประการที่เป็นอันตรายต่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ในเรื่องนี้เป็นแต่เพียงการคาดคะเนเท่านั้น เพราะยังไม่มีหลักฐานแน่ชัดที่ชี้ยืนยันเกี่ยวกับเรื่องนี้ แต่อย่างไรก็ตามจากการที่ประเทศทั้งสอง เคยวางตนเป็นศัตรูต่อกันในระหว่างสงครามเวียดนาม โดยไทยร่วมมือกับสหรัฐอเมริกาและประเทศโลกเสรีอื่น ๆ สนับสนุนรัฐบาลเวียดนามใต้ทำสงครามกับเวียดนามเหนือมาโดยตลอด ซึ่งปรากฏว่ามีผู้นอภพพบางกลุ่มได้ดำเนินการสนับสนุนรัฐบาลคอมมิวนิสต์เวียดนามเหนือในด้านการรวบรวมข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ของทางราชการไทยจัดส่งไปให้ ตลอดจนการสนับสนุนผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เพราะฉะนั้นการได้สัญชาติไทย ย่อมสามารถช่วยให้การดำเนินงานต่าง ๆ เป็นไปโดยสะดวกยิ่งขึ้น

๓๐. ด้านภาษา

คนผู้นอภพพในประเทศไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีเพียงส่วนน้อยที่นับถือศาสนาคริสต์ เช่น ผู้นที่อาศัยอยู่บริเวณตำบลสามเสนในกรุงเทพฯ คนผู้นที่อาศัยอยู่ในท้องที่ตำบลท่าแร่ จังหวัดสกลนคร คนผู้นที่อาศัยอยู่ในบริเวณบ้านบึงกาแซ้ว ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี นอกจากนั้นก็

นับถือศาสนาอื่น ๆ อยู่บ้างเล็กน้อย ชาวญวนมีพิธีเซ่นไหว้คล้ายคนจีน มีวันตรุษญวน เป็นวันเดียวกับวันตรุษจีน การประกอบพิธีทางศาสนาจะกระทำร่วมกันในหมู่คน ญวนเท่านั้น

๔. งานการศึกษา

คนญวนอพยพพยายามจัดการศึกษาให้แก่บุตรหลานของตนโดยการหลีกเลี่ยง กฎหมาย เปิดการสอนหนังสือขึ้นตามบ้านของตนเอง โดยไม่ขออนุญาตตาม กฎหมายแต่อย่างใด มีการตั้งสอน อบรม ปดุงฝังให้ลูกหลานของตนเกิดความ พากภูมิใจในเชื้อชาติภูมิใจในตนเองว่าเป็นคนญวนที่กล้าหาญ เสียสละ เคารพ บูชาและเลื่อมใสไฮจินห์เป็นอันคับแรก ต่อจากนั้นจึงค่อย ๆ สอดแทรกวิถีชีวิตการเมือง คือลัทธิคอมมิวนิสต์เข้าไปในบทเรียนภายหลัง สอนให้จงรักภักดีต่อประเทศเวียดนาม และให้สำนึกว่า ผืนแผ่นดินที่พวกเขาอาศัยอยู่นี้ เป็นเพียงผืนแผ่นดินที่อาศัยอยู่ชั่วคราวเท่านั้น ภาษีที่อยู่หรือที่ทำกินที่จะอยู่อาศัยไปจนชั่วชีวิตแต่อย่างใดไม่

นอกจากนี้แล้วยังมีคนญวนไปเรียนหนังสือไทยตามโรงเรียนต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนราษฎร์ มีคนญวนเป็นจำนวนมากที่เรียนจบชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ ๓ แล้วออกมา ส่วนที่เรียนต่อจนจบมหาวิทยาลัย วิทยาลัย มีอยู่บ้าง แต่ไม่มากนัก ส่วนการจัดการศึกษาของญวนด้วยกันนั้น คนญวนจะคงเรียนรูภาษา เวียดนามเป็นพื้นฐาน โดยมีครูสอนชาวญวนฉลัดเปลี่ยนกันทำการสอน แบ่งนักเรียน ออกเป็นชายหญิงและระดับอายุ ตำราต่าง ๆ ส่งมาจากเวียดนามเหนือหรือไม้ก็ ลอกเลียนกันมา

๕. งานการเมืองและการปกครอง

คนญวนอพยพที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ผูกพันเกี่ยวข้องกับ การเมืองและการปกครองของเวียดนามอย่างใกล้ชิด คนญวนอพยพในประเทศไทย

ในปัจจุบันแบ่งออกเป็น ๓ พวกคือ

พวกที่ ๑ เป็นพวกที่นิยมเวียคนามที่เป็นหลักหรือตัวแทนของคอมมิวนิสต์ปกติกิ เป็นหัวหน้าและเจ้าหน้าที่หลักในองค์กรจัดระเบียบการปฏิบัติงานและการสนับสนุนต่าง ๆ ของคอมมิวนิสต์

พวกที่ ๒ เป็นพวกที่นิยมชมชอบ เคารพบูชาใน วีรกรรมของโฮจิมินห์อย่างฝังจิตฝังใจ เชื่อมั่นในตัวเองและงานปฏิวัติของโฮจิมินห์ แต่มีความนิยมในลัทธิคอมมิวนิสต์ไม่แน่นแฟ้นเหมือนพวกแรก

พวกที่ ๓ เป็นพวกที่มีทัศนคติและพฤติกรรมที่นิยมชมชอบประเทศไทยและคนไทย มีความปรารถนาที่จะอาศัยอยู่ในประเทศไทยตลอดไป พวกนี้มักเป็นคนหัวอ่อน รักสงบ แต่ขี้ขลาด ส่วนใหญ่แล้วมักจะตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสองพวกแรก เป็นที่รังเกียจและขาดการเหลียวแลจากกลุ่มคนญวนทั้งสองพวก ที่ร้ายไปกว่านั้นคือมักถูกกล่าวหาว่าเป็นคนขายชาติ สืมชาติ ได้รับการถูกเหยียดหยาม ถ่มน้ำลายต่าง ๆ นานา ในบางท้องถิ่น เช่น จังหวัดนครพนม สกลนคร หนองคาย ญวน ๒ พวกแรกจะรวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มก้อนจัดตั้ง เป็นรูปคณะกรรมการปกครองกันเองเป็นการภายใน ซ่อนเร้นอยู่ภายใต้การปกครองของทางราชการไทยอีกชั้นหนึ่ง และมีสายงานเชื่อมโยงกันในแต่ละจังหวัดเหล่านั้นด้วย โดยปกติกแล้วพวกญวนอพยพมีความสนใจติดตามความเคลื่อนไหวทางการเมืองในประเทศไทยอย่างใกล้ชิดเป็นพิเศษ ซึ่งเป็นผลมาจากการที่พวกนี้อาศัยอยู่ในประเทศไทยในฐานะผู้อพยพ จึงมีความห่วงเกรงผลกระทบกระเทือนที่พวกตนอาจจะได้รับจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาล การติดตามความเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่างใกล้ชิด บ่มเป็นประโยชน์ในการคาดการณ์เกี่ยวกับท่าทีของรัฐบาลที่มีต่อพวกญวนอพยพ

จากการที่บทบาทและพฤติกรรมของชาวจีนอพยพทั้งทางด้านการเมือง และการปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม แสดงออกมาในลักษณะชาตินิยมอย่างรุนแรง พฤติกรรมบางอย่างที่แสดงออกมามีลักษณะเป็นการแทรกแซงกิจการภายในและมีผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศเป็นอย่างมาก ในส่วนที่เกี่ยวกับทาง ด้านเศรษฐกิจและสังคมนั้นพบว่า ชาวจีนมีการรวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็งสามารถ ครอบงำเศรษฐกิจในท้องถิ่นที่อาศัยอยู่เป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะที่ชาวจีนอพยพส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย บทบาทและพฤติกรรม ที่สำคัญต่าง ๆ มักแสดงออกในภูมิภาคนี้ ก่อให้เกิดผลสะท้อนต่อทัศนคติของคนไทย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือคอเวียคนาม จึงเป็นสิ่งที่น่าศึกษาค้นคว้าประกอบการวิจัย เกี่ยวกับเรื่องนี้

ก. บทบาทของโฮจิมินห์ในการกู้ชาติและผลสะท้อนที่มีต่อประเทศไทย
 โฮจิมินห์ได้รับการยกย่องจากชาวเวียดนามทั้งหมดว่าเป็นวีรบุรุษผู้ยิ่งใหญ่ ของชาติ ในฐานะผู้นำในการกู้ชาติที่ทำการต่อสู้อย่างเด็ดเดี่ยวและเสียสละอย่าง สูง โฮจิมินห์เป็นผู้สถาปนาระบบการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ขึ้นเป็นครั้งแรกใน เวียดนามตอนเหนือ และดำเนินงานอย่างแข็งขันในอันที่จะรวมเวียดนามให้เป็น ปึกแผ่น บทบาทของโฮจิมินห์ในการสร้างชาติมีผลสะท้อนต่อประเทศไทยในลักษณะ ที่ขัดแย้งกันมาโดยตลอด กล่าวคือ

ประการที่ ๑ การที่ประเทศทั้งสอง (ประเทศไทยและเวียดนามเหนือ ในขณะนั้น) มีรูปแบบการปกครองและอุดมการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกัน มีผลต่อ ทัศนคติของผู้นำรัฐบาลและประชาชนของประเทศทั้งสองที่มีต่อกันเป็นไปในลักษณะ ที่เลวร้าย ทว่ากระแวงในเจตนารมณ์ของแต่ละฝ่ายอยู่ตลอดเวลา นำไปสู่การ วางตนเป็นศัตรูต่อกันในที่สุด

ประการที่ ๒ การที่โฮจิมินห์คือผู้นำของเวียดนามเป็นผู้ที่ได้รับความ เคารพบูชานิยมชมชอบอย่างสูงจากประชาชนเวียดนามทั้งหมด และมีอิทธิพลอย่าง

มากในหมู่ชาวเวียดนามทั่วไป รวมทั้งชาวญวนอพยพในประเทศไทยด้วย เป็น
สาเหตุสำคัญนำไปสู่การขัดแย้งกันในแนวความคิดระหว่างประชาชนของทั้ง ๒
ประเทศเป็นอย่างมาก

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นรวมกับความรู้ลึกซึ้งชาตินิยมอย่างรุนแรง ซึ่ง
เป็นลักษณะเด่นประจำชาติเวียดนาม ทำให้ทัศนคติของประชาชนทั้ง ๒ ประเทศ
ที่มีต่อกัน เป็นไปในลักษณะที่เลวร้ายอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่รัฐบาลไทย
มีแนวนโยบายต่อต้านคอมมิวนิสต์อย่างแข็งขัน ได้ปลุกฝังความรู้ลึกเกี่ยวกับขั้วลัทธิ
คอมมิวนิสต์และโฮจิมินห์ให้แก่ประชาชนมาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนไทย
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับชาวญวนอพยพมากกว่าคนภาคอื่น ๆ
การดำเนินงานภูษาคติของโฮจิมินห์ส่วนใหญ่ดำเนินในท้องที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ของประเทศไทย บทบาทของโฮจิมินห์น่าจะเป็นตัวแปรสำคัญอันหนึ่งที่มีผลต่อทัศนคติ
คนไทยภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อเวียดนาม จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ควรแก่การศึกษา
ประกอบการวิจัยเรื่องนี้

โฮจิมินห์เกิดในตระกูลข้าราชการชั้นผู้น้อยจังหวัดเง๋อาน ในเวียดนาม
ตอนเหนือ ลักษณะนิสัยเป็นคนสุภาพเรียบร้อย พูดน้อย ซ้ำคิดและเก็บความ
รู้สึกไว้เป็นอย่างดี สนใจศึกษาภาษาต่างประเทศ ประวัติศาสตร์และการเมือง
โฮจิมินห์สามารถพูดและเขียนภาษาต่างประเทศได้อย่างคล่องแคล่วถึง ๔ ภาษา
คือ ภาษาจีน อังกฤษ ฝรั่งเศสและรัสเซีย นอกจากนั้นยังสามารถเข้าใจภาษา
ต่างประเทศอื่น ๆ อีกถึง ๑๒ ภาษา รวมทั้งภาษาไทยด้วย^๑ เขาเคยเป็น

^๑ ฮาง วัน จี ; จากระบบอาณานิคมสู่ระบอบคอมมิวนิสต์, ประวัติศาสตร์
อันเป็นที่มาของเวียดนามเหนือ แปลโดย ประเวศ ศรีพิพัฒน์ (พระนคร : โรงพิมพ์

ประเสริฐอักษร, ๒๕๑๐), หน้า ๖๕.

ครูสอนโรงเรียนประถมศึกษาแล้วลาออกไปทำงานภูษาคีในสมัยรัชสมัย "แห่งท้าย"
แห่งเมืองเว้^๑

โฮจิมินห์ ไม่ใช่ชื่อจริงแต่เป็นชื่อสมมติขึ้นภายหลังเข้าทำงานภูษาคี ทั้งนี้
เพื่อพรางตัวจากการตามล่าของฝ่ายศัตรู นอกจากนี้ยังใช้ชื่ออื่น ๆ อีกหลายชื่อ
เช่น เมื่ออายุ ๑๒ ปี ใช้ชื่อว่า "เหงียน วัน กุง" (Nguyen Van Coong)
อายุได้ ๑๗ ปี เปลี่ยนชื่อเป็น "บา" (Bar) พออายุได้ ๓๔ ปี เปลี่ยนชื่อเป็น
"นำ" (Nam) แต่พอไปพำนักอยู่ที่เมืองกวางตุ้ง ประเทศจีนกลับไปใช้ชื่อ "เวียง"
(Vueng) ภายหลังกลับไปทำงานในฝรั่งเศสใช้ชื่อ "เหงียน ไอ กวอก" (Nguyen
Ai Quoc) ฝรั่งเศสรู้จักชื่อนี้ในฐานะนักปฏิวัติ^๒

โฮจิมินห์เคยเข้ามาอาศัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ที่
จังหวัดสกลนคร ใช้ชื่อว่า "จิ้น" (Chin) ภายหลังกลับเข้ามาอีกครั้งหนึ่งโดยเข้า
ไปอาศัยอยู่ในท้องที่จังหวัดพิศิตรและพระนคร เพื่อกำเนิงานขอความร่วมมือชาวยวน
อพยพต่อสู้กับฝรั่งเศสเพื่อเรียกร้องเอกราช ในช่วงนี้มีการเคลื่อนไหวของชาวยวน
อพยพในประเทศไทยคึกคักมาก จึงถูกทางการเพ่งเล็งมากขึ้น โฮจิมินห์ได้หลบเข้า
ไปอาศัยอยู่ในสถานทูตฝรั่งเศสประจำประเทศไทย และใช้ชื่อใหม่ว่า "เลทวย"
(Le Thuy)^๓ ต่อมาโฮจิมินห์ได้เดินทางเข้ามายังประเทศไทยอีกครั้งหนึ่ง เมื่อปี
พ.ศ. ๒๔๖๕ ได้กำเนิการเคลื่อนไหวในหมู่ชาวยวนอพยพที่อาศัยอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น หนองคาย อุดรธานี สกลนคร และนครพนม ซึ่ง

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๖.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๕.

^๓ ชวิรัชชัย พิทักษ์, "ความเป็นมาและพฤติกรรมของคนชวยวนอพยพในประเทศไทย"
(วิทยานิพนธ์วิทยาลัยกองทัพบก, ๒๕๑๔), หน้า ๑๘.

เป็นแหล่งที่มีชาวนอนพวยพอาศัยอยู่มาก โดยการตระเวนสั่งสอนการปฏิบัติให้กับชาวนอนเหล่านั้นจนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๔๗๑ การเข้ามาในประเทศไทยของโฮจิมินห์ ในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญคือรวบรวมกำลังชาวนอนต่อสู้กับฝรั่งเศสเท่านั้น ไม่มีหลักฐานว่าโฮจิมินห์ได้ติดต่อกับคนไทยแต่อย่างใด^๑ ครั้นสุดท้ายโฮจิมินห์เดินทางเข้ามายังประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๔๘๒ เพื่อดำเนินงานรวบรวมกำลังต่อสู้กับฝรั่งเศสอีกครั้งหนึ่ง โดยเข้ามาทางจังหวัดนครพนมเลยไปพักอาศัยอยู่ที่บ้านนาอ้อย อำเภอมือง จังหวัดสกลนคร พำนักอยู่นานประมาณปีเศษ ตลอดเวลาที่พักอาศัยอยู่ที่โฮจิมินห์ได้เดินทางไปจังหวัดอุดรธานี พิจิตร และจังหวัดอื่น ๆ อีกหลายจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีคนนอนอาศัยอยู่ เพื่อปลุกใจชาวนอนเหล่านั้น ให้ความร่วมมือต่อต้านฝรั่งเศส เป็นประการสำคัญ หลังจากนั้นโฮจิมินห์ก็เดินทางกลับเวียตนามอีก

ในขณะที่โฮจิมินห์เข้ามาพำนักในประเทศไทยนั้น เขาไม่ได้แสดงตนว่าเป็นบุคคลสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับทางการเมืองแต่อย่างใด คงวางตนเป็นบุคคลธรรมดาสามัญ คลุกคลีอยู่เฉพาะกับคนนอนเท่านั้น แต่ภายใต้ความเงิบนี้เอง โฮจิมินห์ได้วางรากฐานพรรคคอมมิวนิสต์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งปรากฏในช่วงเวลานั้นว่า บางครั้งมีใบปลิวโฆษณาชวนเชื่อของคอมมิวนิสต์ ซึ่งถูกส่งออกไปจากศูนย์กลางในจังหวัดสกลนคร ไปยังจังหวัดใกล้เคียงอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพราะระยะนั้นปรากฏว่าชาวนอนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นพ่อค้า เร่มาักเดินทางไปตามจังหวัดต่าง ๆ อยู่เสมอ จึงทำหน้าที่เป็นฝ่ายขนส่งได้เป็นอย่างดี พวกนี้มักใช้ใบปลิวแทนกระดาษห่อของขายให้แก่คนไทยทั่วไป แม้แต่นักเรียนก็มีอ่าน บางครั้งคิดไว้อย่างเปิดเผยในโรงเรียน วัด และที่ชุมนุมชนอื่น ๆ มีหลักฐานยืนยันว่าโฮจิมินห์ได้ติดต่อ

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๔๐.

กับคนไทยที่นิยมคอมมิวนิสต์หลายคน ๑

ต่อมาในช่วงปี พ.ศ. ๒๔๘๘ - ๒๔๘๙ ชาวจีนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ได้อพยพเข้าสู่ประเทศไทยเป็นจำนวนมาก โดยอ้างว่าลี้ภัยสงคราม แต่เบื้องหลังที่แท้จริงเป็นนโยบายของโฮจิมินห์ ที่ต้องการให้คนจีนอพยพเหล่านั้นตั้งตนเป็นตัวแทนของกลุ่มชาวจีนเอง อันมีสำนักงานสันนิบาตปฏิวัติเวียดนาม ซึ่งตั้งอยู่ที่เมืองกวางตุ้ง ประเทศจีน เป็นศูนย์กลาง ดังนั้นพฤติการณ์คนจีนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจึงมีจุดมุ่งหมายสนับสนุนโฮจิมินห์ เพื่อถูกราชจากฝรั่งเศส สมากมลับที่โฮจิมินห์ตั้งขึ้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีชื่อว่า "สมัคคมชาวจีนโพ้นทะเลเพื่อพิชิตญูมิ" ๒ ต่อมาภายหลังปรากฏว่า นอกจากมีจุดมุ่งหมายเพื่อต่อต้านฝรั่งเศสแล้ว ความมุ่งหมายที่โฮจิมินห์ตั้งให้มีการอพยพเป็นการใหญ่ในครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายหลักที่สำคัญสรุปได้ ๒ ประการคือ

๑. ต้องการถอนกำลังคนของตนจากการถูกกองทัพฝรั่งเศสสังหารทิ้ง
๒. เพื่อส่งเสริมในการวางรากฐานการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ตามบัญชาของคอมมิวนิสต์สากล จะได้ประสานกับการปฏิวัติของพรรคคอมมิวนิสต์จีน ที่ดำเนินงานอยู่ในกรุงเทพฯ ฯ ในระยะนั้น ให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ๓

๑. ชาญ อังศุโชติ, "การคัดลิตกลงใจในปัญหาคนจีนอพยพ" (เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๑๙ - ๒๕๑๑), หน้า ๑๘.

๒. ชุมแสง ทัพพะสุต, "การแยกผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือออกจากประชาชน" (วิทยานิพนธ์วิทยาลัยกองทัพบก, ๒๕๑๒), หน้า ๑๑.

๓. เรื่องเดียวกัน.

บทบาทการต่อสู้ทางการเมืองของโฮจิมินห์มีส่วนสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของชาวนานอพยพในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยอย่างลึกซึ้ง อิทธิพลทางแนวความคิดและอุดมการณ์ของโฮจิมินห์ฝังแน่นอยู่ในจิตใจของชาวนานอพยพเหล่านั้นอย่างแน่นแฟ้น ในส่วนที่เกี่ยวกับขบวนการคอมมิวนิสต์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้น นับได้ว่าโฮจิมินห์และชาวนานอพยพเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการวางรากฐานเอาไว้ ทั้งนี้มีผลสะท้อนต่อทัศนคติคนไทยภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อเวียคนามเป็นอย่างมาก

ปัญหาอันเกิดจากชาวนานอพยพในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

ปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๒๑) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยมีจำนวนทั้งสิ้นมากกว่า ๒๐,๐๐๐ คน ได้สร้างปัญหาให้กับรัฐบาลไทยอย่างมาก สรุปได้ดังนี้

ก. ปัญหาทางด้านการเมือง

คนงานที่อพยพมาจากลาวและกัมพูชาเข้าสู่ประเทศไทยนั้น ส่วนใหญ่เคยอาศัยอยู่ในเวียคนามเหนือมาก่อน เคยตกอยู่ภายใต้อิทธิพลครอบงำของพวกเวียคมินท์ เมื่ออพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยได้ไม่นานนัก ก็ได้จัดตั้งสมาคมลับเวียคมินท์ขึ้นในประเทศไทย โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญ ๓ ประการคือ

๑. เรียกรอเงินส่งไปช่วยโฮจิมินห์เพื่อใช้ในการดำเนินงานกู้ชาติ
๒. ส่งชายฉกรรจ์ไปเป็นทหารเวียคมินท์
๓. ส่งเสื้อผ้า ยารักษาโรค เสบียงอาหาร ตลอดจนอุปกรณ์ในการทำ

สงครามสนับสนุนเวียคนามเหนือ °

° วิชาญ จำปีศรี และคณะ, ชาวนานอพยพกับความมั่นคงภายใน (พระนคร : โรงพิมพ์เจริญผล, ๒๕๑๕), หน้า ๒๒.

จึงเห็นได้ว่าพวกเวียดนามหรืออีกนัยหนึ่งคือพวกคอมมิวนิสต์เวียดนามเหนือได้เข้ามามีอิทธิพลเหนือชาวนวนอพยพมาแต่เดิมแล้ว จึงสามารถแสวงหาผลประโยชน์จากชาวนวนอพยพได้ทุกเมื่อตามต้องการ ประกอบกับในระหว่างที่ขบวนการเวียดนามกำลังดำเนินการต่อสู้กับฝรั่งเศสอยู่ในขณะนั้น รัฐบาลไทยได้ให้การสนับสนุนการต่อสู้ดังกล่าว จึงเป็นโอกาสอันดีที่พวกคอมมิวนิสต์เวียดนามเหนือสามารถดำเนินการประสานกับกลุ่มชาวนวนอพยพในประเทศไทยได้โดยสะดวกยิ่งขึ้น

ปัจจุบันนี้สมาคมลับเวียดนาม ได้กลายเป็นองค์การลับของพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม (ลาวกง) ในประเทศไทย ดำเนินการโดยผ่านแนวร่วมต่าง ๆ หนึ่งในจำนวนนั้นได้แก่ "สมาคมช่วยเหลือซึ่งกันและกันของชาวเวียดนามในประเทศไทย" โดยเหตุที่ฝ่ายคอมมิวนิสต์ได้เข้ามามีอิทธิพลครอบงำสมาคมลับเวียดนาม วัตถุประสงค์ดั้งเดิมของสมาคมลับแห่งนี้คือ การรวบรวมพลังคนชาวนวนอพยพโดยใช้ลัทธิชาตินิยมเป็นเครื่องมือ ตลอดจนการให้การสนับสนุนเพื่อนร่วมชาติต่อสู้ขับไล่วิเศษออกจากอินโดจีน ก็มีอันเปลี่ยนแปลงไปโดยปริยาย

โดยเหตุที่ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเวียดนามก่อนการรวมประเทศเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๘ มีลักษณะแบ่งแยกเป็น ๒ ฝ่ายแตกต่างกัน กล่าวคือในขณะที่ไทยมีความสัมพันธ์ทางการทูตกับเวียดนามใต้โดยดีแต่กลับไม่มีความสัมพันธ์ทางการทูตกับเวียดนามเหนือ นอกจากนั้นพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ทั้ง ๒ ประเทศ (ไทยกับเวียดนามเหนือ) แสดงออกมาเป็นไปในลักษณะที่เป็นศัตรูต่อกันอย่างเปิดเผย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่ไทยเข้าร่วมเป็นสมาชิกในสนธิสัญญาทางทหารแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEATO) ร่วมกับสหรัฐอเมริกาและประเทศพันธมิตรโลกเสรีอื่น ๆ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อสกัดกั้นการขยายตัวของคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคนี้ การทำ

องค์การ SEATO ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓ ประกอบด้วยสมาชิก ๘ ประเทศ คือ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส ปากีสถาน ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ฟิลิปปินส์และประเทศไทย องค์การนี้ประสบความสำเร็จและล้มเลิกไปเมื่อวันที่ ๓๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๐.

สนธิสัญญาความร่วมมือกับสหรัฐอเมริกาทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการทหาร ทั้งลับและเปิดเผยอีกมากมายหลายฉบับ เพื่อสนับสนุนการทำสงครามอินโดจีน เช่น แถลงการณ์ร่วมถนัด-วิสต์ ปี พ.ศ. ๒๕๐๕, ข้อตกลงว่าด้วยการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในการส่งกำลังบำรุงทางทหารภายในประเทศ ปี พ.ศ. ๒๕๐๖, ข้อตกลงว่าด้วยกิจกรรมการพัฒนาและวิจัยการสื่อสารวิทยุ ปี พ.ศ. ๒๕๐๗, ข้อตกลงว่าด้วยการจัดตั้งดำเนินการ และสนับสนุนกิจกรรมด้านพัฒนาการและการวิจัยสื่อสารวิทยุ ปี พ.ศ. ๒๕๐๘, ข้อตกลงว่าด้วยการใช้สนามบินอุตะเถา ปี พ.ศ. ๒๕๑๑ เป็นต้น การยินยอมให้สหรัฐอเมริกาเข้ามาตั้งและใช้ฐานทัพในประเทศไทยสนับสนุนการทำสงครามทำลายเวียดนาม รวมทั้งการส่งทหารไปรวมรบในสงครามเวียดนาม มาโดยตลอด เป็นสาเหตุสำคัญนำไปสู่ความขัดแย้งกันอย่างรุนแรงในช่วงเวลาดังกล่าว ด้วยเหตุนี้จึงไม่เป็นเรื่องแปลกแต่อย่างใดที่พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม (ลาวแดง) แห่งเวียดนามเหนือ ซึ่งมีอิทธิพลเหนือชาวนอพยพส่วนใหญ่ในประเทศไทย ได้นวยโอกาสดำเนินการสนับสนุนให้ชาวนอพยพเหล่านั้น ปฏิบัติการตอบโต้รัฐบาลในลักษณะบ่อนทำลายความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ การหาข่าวและการแทรกซึมด้วยวิธีการต่าง ๆ ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ที่ปฏิบัติการอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีประจักษ์พยานแสดงให้เห็นว่า มีชาวนอพยพบางคนได้ให้ความช่วยเหลือฝึกอบรมให้แก่ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ และช่วยเหลือคอมมิวนิสต์เวียดนามแทรกซึมผ่านจาก

เขียน ชีระวิทย์, "ความผูกพันทางทหารระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา : วิเคราะห์ในแง่กฎหมาย," จุดสารเบื้องหลังเหตุการณ์ปัจจุบัน ๒๐ (สิงหาคม ๒๕๑๕):

ลาวเข้าสู่ประเทศไทย นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ยังคงพบเอกสารเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ของเวียตนามเหนือ (ในขณะนั้น) ในค่ายผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ที่รัฐบาลยึดได้อีกด้วย

แต่อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากที่เวียตนามรวมประเทศเป็นปึกแผ่น และได้มีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างประเทศทั้งสองเป็นปกติ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ เป็นต้นมา ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับฉนวนอพยพน่าจะได้รับการแก้ไขให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ซึ่งจะมีผลต่อทัศนคติของประชาชนทั้ง ๒ ประเทศที่มีต่อกันเป็นไปในทางที่ดีขึ้นในอนาคต

ข. ปัญหาทางกานเศรษฐกิจและสังคม ชั่วระยะเวลาเพียงประมาณ ๓๐ ปี ที่คนฉนวนอพยพจากประเทศลาวและกัมพูชาเข้ามาตั้งหลักแหล่งในประเทศไทย ชาวฉนวนอพยพเหล่านี้ก็สามารถเข้ามามีอิทธิพลทางกานเศรษฐกิจมากพอสมควร เมื่อเปรียบเทียบกับชาวจีนในประเทศไทย ซึ่งกว่าจะประสบผลสำเร็จในค่านี้นี้ ต้องใช้เวลาเกือบ ๑๐๐ ปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวฉนวนอพยพที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยประสบผลสำเร็จมากที่สุด

ความสำเร็จของชาวฉนวนอพยพทางกานเศรษฐกิจ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยสำคัญดังนี้

ประการที่ ๑ การที่รัฐบาลไทยและคนไทยให้การต้อนรับ อำนวยความสะดวกแก่ชาวฉนวนอพยพอย่างอบอุ่น รัฐบาลไม่ได้ดำเนินมาตรการเข้มงวดกวดขัน

ก็กั้นคนจนอพยพทางคานเศรษฐกิจแคอย่างใด คงปล่อยให้เลือกประกอบอาชีพได้ โดยเสรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่ชาวญวนอพยพเข้ามาใหม่ ๆ นั้น นอกจากไม่มีการกีดกันใด ๆ แล้ว รัฐบาลยังได้จัดสรรเงินอุดหนุนจำนวนหนึ่งช่วยเหลือชาวญวนอพยพในการตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยอีกด้วย

ประการที่ ๒ การที่ท้องถิ่นที่ชาวญวนอพยพเข้าไปตั้งหลักแหล่งทำมาหากินขาดแคลนผู้ประกอบการอาชีพบางอย่าง ซึ่งคนญวนมีความถนัดอยู่แล้ว เช่น การค้างานช่างต่าง ๆ ฯลฯ เป็นต้น เปิดโอกาสให้คนญวนเข้าไปประกอบอาชีพซึ่งเป็นที่ต้องการของชุมชน^๑ แม้ว่า ขณะนั้นจะมีคนจีนดำเนินการค้าอยู่บ้างแล้วก็ตาม แต่ยังไม่เป็นปึกแผ่นมั่นคง ไม่อาจควบคุมธุรกิจการค้าได้ทั้งหมด จึงทำให้คนญวนสามารถทำการค้าแข่งขันกับคนจีนได้^๒

ประการที่ ๓ ลักษณะนิสัยของคนญวนคือ ความขยันขันแข็ง อุตสาหะพยายามในการสร้างฐานะของตนเอง มีความสามัคคีกลมเกลียวกันอย่างแน่นแฟ้นในหมู่คนญวนด้วยกันเป็นอย่างดี

สำหรับคนญวนอพยพที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้น ปรากฏว่าคนญวนเหล่านี้มีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างดีเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนญวนในจังหวัดสกลนคร และนครพนม สามารถเข้าไปมีอิทธิพลทางคานเศรษฐกิจค่อนข้างมาก จนเป็นที่น่าวิตกว่าจะก่อให้เกิดผลกระทบกระเทือนทางคานการเมืองตามมา เพราะคนญวนเหล่านี้เกือบทั้งหมดตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของคอมมิวนิสต์ และมีความจงรักภักดีต่อประเทศเวียคนามอย่างแน่นแฟ้น ตราบใดที่ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเวียคนามยังไม่ดีขึ้น การที่คนญวนเหล่านี้มีอิทธิพลทางคานเศรษฐกิจมากเพียงใด

^๑ Chan Ansuchote, "The Vietnamese Refugees in Thailand, A Case Study in Decision Making," p.10.

^๒ Wendell Blanchard, Thailand (New Haven : Harp press, 1958), p.71.

ก็ยอมเป็นอันตรายต่อประเทศไทยมากเพียงนั้น เพราะอิทธิพลการเงินยอมสามารถทำใน
 สิ่งที่เป็นคุณแก่ฝ่ายตนได้อย่างมีผล

ในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาทางงานสังคมนั้น ที่สำคัญการนำมาพิจารณาคือ
 ความรู้สึกชาตินิยมอย่างรุนแรง ซึ่งเป็นลักษณะเด่นประจำตัวของคนญวนทุกคน ความ
 จงรักภักดีต่อประเทศบ้านเกิดเมืองนอนของตนอย่างแน่นแฟ้น และความเคารพบูชา
 ในตัวโฮจิมินห์ ความรู้สึกเหล่านี้ผลักดันให้ชาวญวนสามารถรวมตัวกันอย่างเหนียว
 แน่นแยกตนเองต่างหากออกจากสังคมไทย

คนญวนอพยพไปปลูกฝังความรู้สึกชาตินิยมให้แก่บุตรหลานของตนอยู่เสมอ
 เช่น ลักลอบเปิดโรงเรียนสอนภาษาญวนให้แก่เด็กชาวญวนเพื่อไม่ให้ลืมภาษาประจำ
 ชาติ ในขณะที่เดียวกันก็ปลูกฝังความรักชาติ เคารพบูชาโฮจิมินห์ไปควบ เกี่ยวกับ
 เรื่องนี้มีผู้ตั้งข้อสังเกตว่า "ชั้นเรียนเหล่านี้เปิดสอนภายหลังโรงเรียนทั่วไปเลิกแล้ว
 ทั้งนี้เพราะพรรคคอมมิวนิสต์ได้สนับสนุนให้ชาวญวนอพยพ ส่งบุตรหลานของตนเข้า
 เรียนในโรงเรียนของรัฐบาลไทยมาตั้งแต่เมื่อการอพยพคนญวนกลับเวียตนามเหนือ
 สิ้นสุดลง" ^๑ ซึ่งถ้าเรื่องนี้เป็นความจริงก็หมายความว่า นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๓
 เป็นต้นมา ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีการอพยพคนญวนกลับเวียตนามเหนือหยุดชะงักลงนั้น
 ฝ่ายคอมมิวนิสต์ได้สนับสนุนให้คนญวนที่เกิดในเมืองไทย เข้าโรงเรียนของรัฐบาลไทย
 ประเด็นดังกล่าวนี้ น่าจะมีความมุ่งหมายบางประการแอบแฝงอยู่ กล่าวคือ ^๒

^๑ ขจิตถัย บุรุษพัฒน์, ญวนอพยพ, หน้า ๒๕.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๑ - ๓๒.

ประการที่ ๑ ต้องการให้เด็กญวนสามารถเข้ากับสังคมไทยได้เป็นอย่างดี ซึ่งไม่ได้หมายความว่าต้องการให้ผสมกลมกลืนเป็นคนไทยแต่อย่างใดไม่ เพราะโดยทั่วไปแล้วพวกนี้คอยปลูกฝังความรู้สึกชาตินิยมอยู่เสมอ โดยสนับสนุนให้มีการเรียนภาษาญวนหลังโรงเรียนเลิกแล้ว เมื่อเด็กญวนสามารถเข้ากับสังคมได้ก็แล้ว ก็เป็นการง่ายที่จะใช้คนญวนเหล่านี้ให้เป็นประโยชน์แก่ฝ่ายตน ในกิจการด้านต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยต่อไป

ประการที่ ๒ อาจเป็นไปได้ว่าตัวแทนคอมมิวนิสต์รับนโยบายจากรัฐบาลคอมมิวนิสต์เวียดนามเห็นว่า การที่จะรื้อฟื้นให้มีการอพยพชาวญวนอีกในอนาคต คงเป็นเรื่องที่กระทำได้ยาก หรือไม่มีทางเป็นไปได้เลย เพราะในระยะนั้น เวียดนามเหนือต้องการสู้รบกับสหรัฐอเมริกา รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือแก่ฝ่ายคอมมิวนิสต์ในการโค่นล้มรัฐบาลเวียคเจมไค ดังนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่คนญวนอพยพ โดยเฉพาะเด็กญวนที่เกิดในประเทศไทย จะต้องปรับตัวเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในประเทศไทย การเรียนหนังสือในโรงเรียนไทยก็เป็นทางหนึ่งที่จะช่วยให้สามารถอยู่ในสังคมไทยได้อย่างปกติสุข

ปัญหาที่เกิดจากลัทธิชาตินิยมในหมู่ชาวญวนอพยพซึ่งมีผลต่อทัศนคติคนไทย พิจารณาได้ดังนี้

ประการที่ ๑ ปัญหาที่เกิดจากความรู้สึกชาตินิยมในหมู่คนญวนเอง ในแง่ที่ว่าความรู้สึกรักชาติ ความจงรักภักดี ความรู้สึกผูกพันกับประเทศบ้านเกิดเมืองนอนของชาวญวนอพยพ ทำให้คนญวนเหล่านี้สามารถรวมกลุ่มกันได้เป็นอย่างดี แยกตัวออกจากสังคมไทย ในสภาพเช่นนี้ ความไม่เข้าใจกันระหว่างชน ๒ เชื้อชาติ ที่มีต่อกันเป็นไปในลักษณะที่ขัดแย้งกันมากยิ่งขึ้น คนไทยอาจมองภาพพจน์คนญวนมีลักษณะนิสัยคดโกง ไร้ใจไม่ได้ ฯลฯ ในขณะที่เกี่ยวกับคนญวนก็อาจจะมองภาพพจน์คนไทยเป็นศัตรูที่ให้การสนับสนุนสหรัฐอเมริกาทำสงครามทำลายชาติเวียคนาม เป็นต้น

ประการที่ ๒ ฝ่ายคอมมิวนิสต์ได้อาศัยความรู้สึกชาตินิยมของชาวจวนอพยพ ในทางที่เป็นประโยชน์ต่อฝ่ายตน ในการแทรกซึมบ่อนทำลายประเทศไทย ซึ่งเป็น ปัญหากระทบกระเทือนต่อความมั่นคงปลอดภัยของชาติ และมีผลสะท้อนต่อทัศนคติของ คนไทยต่อชาวจวนอพยพและเรียกนามเป็นไปในทางที่เลวร้าย เพราะคนไทยต่อต้าน ลัทธิคอมมิวนิสต์มาโดยตลอด

ค. ปัญหาทางด้านการปกครอง คนจวนอพยพที่อาศัยกระจุกกระจายอยู่ ในจังหวัดต่าง ๆ ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยในขณะนี้ นอกจากจะ ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคมก่อกวนข้างต้นแล้ว พวกนี้ ยังสร้างปัญหายุ่งยากทางด้านการปกครองอีกด้วย

ในการปกครองคนจวนนั้น เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองและตำรวจ มีหน้าที่รับผิดชอบควบคุมคนจวนในจังหวัดของตน ให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ทั้งนี้โดยอาศัยกฎหมายที่ กรมตำรวจได้กำหนดขึ้น เพื่อควบคุมคนจวนโดยเฉพาะ ปัญหาต่าง ๆ ในการปกครอง พอสรุปได้ดังนี้

๑. การที่คนจวนมักฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎข้อบังคับ ของทางราชการ ที่กำหนดไว้ โดยหาทางหลีกเลี่ยงด้วยวิธีการต่าง ๆ อยู่เสมอ จนทำให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย

๒. การก่อปฏิกริยารุนแรงตอบโต้หรือต่อต้านการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองและเจ้าหน้าที่ตำรวจ เช่น ยื่นคำร้องเรียนต่อเจ้าหน้าที่ นักชุมนุม เคนขบวนเพื่อเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ให้คนธรรมา เด็กและผู้หญิงชักชวนการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่ด้วยวิธีการต่าง ๆ แสดงความเคียดแค้นให้สาธารณชนเห็นใจ เช่น ไป ทำบุญที่วัดเพื่อขอความเห็นใจจากพระสงฆ์ เป็นต้น ซึ่งก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย ในการปกครองเป็นอย่างมาก

๓. การรวมกลุ่มกันอย่างเหนียวแน่นของคนจวน เป็นการแยกตัวออกจาก ชุมชนคนไทย ทำให้ชนทั้ง ๒ เชื้อชาติ ขาดความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันเท่าที่ควร นำไปสู่

การแตกแยกขัดแย้งกันในสังคมโดยง่าย ซึ่งปรากฏในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๘ - ๒๕๑๙ มีการเคลื่อนไหวของคนไทยภาคตะวันออกเฉียงเหนือในท้องที่จังหวัดนครพนมและสกลนคร ตลอดจนคนญวนอย่างรุนแรง สร้างปัญหาต่อการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง เป็นอันมาก^๑

ปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น มีผลต่อทัศนคติของคนไทยภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อเวียคนามอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เกิดจากญวนอพยพเป็นตัวแปรสำคัญ ภายหลังเสร็จสิ้นสงครามเวียคนามและการรวมประเทศเป็นปึกแผ่น นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นต้นมา ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเวียคนามใหม่มีแนวโน้มดีขึ้น แต่อย่างไรก็ตามปรากฏต่อมาว่าปัญหาญวนอพยพยังคงเป็นปัญหาใหญ่ที่ยากแก่การทำความเข้าใจกันระหว่างประเทศทั้งสอง เพราะแม้แต่ปัจจุบันนี้ ยังมีชาวญวนอพยพหลบหนีออกนอกประเทศอยู่เรื่อย ๆ จนกลายเป็นปัญหาของหลายประเทศอยู่ในขณะนี้

^๑ วิชาญ จำปีศรี, "ญวนอพยพกับความมั่นคงของชาติ," หน้า ๓๖.